

Druk nr 2368

Warszawa, 16 lipca 2009 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja Nadzwyczajna „Przyjazne
Państwo” do spraw związanych
z ograniczaniem biurokracji
NPP-020-115-2009

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Nadzwyczajna „Przyjazne Państwo” do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks cywilny.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Hanna Zdanowska.

Przewodniczący Komisji

(-) Mirosław Sekuła

USTAWA

z dnia ..... 2009 r.

o zmianie ustawy – Kodeks cywilny

Art. 1.

W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.¹⁾) uchyla się art. 80.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektu ustawy jest uchylenie art. 80 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, jeżeli osoba nie mogąca czytać ma złożyć oświadczenie woli na piśmie, oświadczenie powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Przepis ten przewiduje dla złożenia oświadczenia woli tzw. formę zastępczą, której niezachowanie jest jednoznaczne z niezachowaniem zwykłej formy pisemnej. Forma zastępcza nie jest bowiem formą przewidzianą dla czynności prawnej, ale dla oświadczenia woli osoby go składającej – z uwagi na to, że osoba ta, ze względu na pewne subiektywne cechy, nie może złożyć oświadczenia woli w formie pisemnej. Niezachowanie formy aktu notarialnego, o jakiej mowa w art. 80 k.c., nie powoduje

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341

nieważności czynności prawnej, chyba że forma aktu notarialnego została przewidziana dla dokonania danej czynności prawnej. Dlatego też, jeżeli osoba nie mogąca czytać składa oświadczenie woli nie w formie aktu notarialnego przewidzianej przez art. 80 k.c., a dla dokonania danej czynności prawnej wymagana jest jedynie forma pisemna w celach dowodowych, pominięcie formy notarialnej nie oznacza nieważności czynności prawnej. Złożone oświadczenie należy wówczas traktować jako ustne, zaś brak formy pisemnej skutkuje jedynie ograniczeniami dowodowymi, o jakich mowa w art. 74 § 1 i 2 k.c.

Ratio legis art. 80 k.c. stanowi przede wszystkim ochrona praw i interesów osób nie mogących czytać. Jednakże obowiązywanie omawianego przepisu powoduje dla osób nie mogących czytać wiele praktycznych utrudnień, szczególnie w sytuacjach, w których osoby te szeroko uczestniczą w obrocie cywilnoprawnym, np. jako przedsiębiorcy. Dokonywanie czynności prawnych w formie aktów notarialnych wymaga bowiem podjęcia szeregu stosownych działań oraz poświęcenia czasu. Dodatkowo osoby nie mogące czytać nie dostrzegają potrzeby tak daleko posuniętej ingerencji ustawodawcy w ochronę ich interesów. Z tych względów wskazany przepis spotkał się z zasadniczą krytyką ze strony organizacji reprezentujących osoby, których ten przepis dotyczy.

Przepis ten nie uwzględnia warunków nowoczesnego obrotu gospodarczego. Interes niewidomego nie wymaga bowiem szczególnych środków ochrony. Osoba niewidoma może zawsze korzystać z pomocy osoby, do której ma zaufanie. Może także uchylić się od skutków swojego oświadczenia woli, o ile zostało złożone pod wpływem błędu.

Na podkreślenie zasługuje również to, że projekt nowego Kodeksu cywilnego, opracowywany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego działającą przy Ministrze Sprawiedliwości nie przewiduje analogicznego przepisu. Także przepisy obowiązujące w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej nie zawierają analogicznych ograniczeń dotyczących składania oświadczeń woli przez osoby niewidome.

Należy zakładać, że wejście w życie niniejszej nowelizacji ustawy spowoduje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne. Przede wszystkim zaoszczędzi osobom, których dotyczy dotychczas obowiązujący art. 80 Kodeksu cywilnego, kosztów związanych ze składaniem oświadczeń woli w formie aktu notarialnego, jak i czasu poświęcanego na dokonywanie czynności prawnych w takiej formie. Może się to przyczynić

do wzmożenia aktywności osób nie mogących czytać w obrocie prawnym, a co za tym idzie – również gospodarczym.

Wejście w życie projektu nie spowoduje bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Może przynieść korzyści finansowe osobom nie mogącym czytać. Może także wiązać się z mniejszymi przychodami notariuszy ze względu na zmniejszenie liczby klientów.

Projekt ustawy nie wymaga wydawania aktów wykonawczych, a więc wymóg określony w art. 34 ust. 1 pkt 6 Regulaminu Sejmu nie wymaga w przedmiotowym przypadku spełnienia.

Należy zakładać, że zgodnie z art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu Marszałek Sejmu przed skierowaniem do pierwszego czytania skieruje niniejszy projekt ustawy do konsultacji w trybie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

BAS-WAL-1563/09

Warszawa, 21 lipca 2009 r.

Pan Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
o zgodności komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks
cywilny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Hanna Zdanowska) z
prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2009 r. Nr 5, poz. 47) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ma na celu uchylenie art. 80 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, ze zm.). Przepis ten przewiduje formę aktu notarialnego dla składania oświadczeń woli przez osoby, które nie mogą złożyć oświadczenia woli na piśmie, ze względu na brak możliwości czytania.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje zagadnień objętych projektem ustawy.

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu pozostają poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

IV. Konkluzje

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 21 lipca 2009 r.

BAS-WAL-1564/09

Pan Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
dotycząca możliwości uznania komisyjnego projektu ustawy o zmianie
ustawy – Kodeks cywilny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Hanna
Zdanowska) za projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w
rozumieniu art. 95a ust. 1 Regulaminu Sejmu

Stosownie do art. 95a ust. 1 Regulaminu Sejmu, projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej jest projekt ustawy mającej na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ma na celu uchylenie art. 80 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, ze zm.). Przepis ten przewiduje formę aktu notarialnego dla składania oświadczeń woli przez osoby, które nie mogą złożyć oświadczenia woli na piśmie, ze względu na brak możliwości czytania.

Ponieważ opiniowany projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej nie ma podstaw, by uznać go za projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego i Międzynarodowego
Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda**

Warszawa, 2 września 2009 r.

BON-VIII-079-61-KP/09

SEKRETARIAT
ZASTĘPCY SZEFA KS

WPŁYNEŁO
14. 09. 2009

Pan

Lech Czapla

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Jarosław Duda

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 sierpnia 2009 r. (znak: PS/140/09) uprzejmie informuję, że zgłaszam uwagi do założeń projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny przygotowanego przez sejmową Komisję Nadzwyczajną „Przyjazne Państwo” do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji.

W ocenie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych brak jest generalnego uzasadnienia dla usunięcia art. 80 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.; dalej: k.c.), zgodnie z którym „Jeżeli osoba nie mogąca czytać ma złożyć oświadczenie woli na piśmie, oświadczenie to powinno być złożone w formie aktu notarialnego”, bez jednoczesnego zaproponowania przepisów, które chroniłyby interesy osób nie mogących czytać.

W opinii Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych całkowite usunięcie przedmiotowego przepisu bez wskazania innych możliwości składania oświadczeń woli, które chronić będą interesy osób nie mogących czytać, niż forma aktu notarialnego, może doprowadzić do licznych nadużyć i nieprawidłowości. Skutkować to może m.in. działaniem na niekorzyść w/w osób, które składając oświadczenie woli bez odpowiedniego zabezpieczenia przewidzianego przepisami prawa mogą zostać narażone np. na zawarcie niekorzystnej dla siebie umowy w obrocie cywilnoprawno-prawnym.

Z szacunkiem

M. J.